

Perioperatiivisen hoitotyön erikoistumisopinnot (Laurea Porvoo), SXP711SE

Erikoistumisopinnot

Johdanto

Perioperatiivisella hoitotyöllä tarkoitetaan toimenpiteeseen/leikkaukseen tulevan potilaan pre-, intra- ja postoperatiivista hoitotyötä. Preoperatiivinen on ennen leikkausta tapahtuvaa, intraoperatiivinen leikkauksen aikaista ja postoperatiivinen leikkauksen jälkeen tapahtuvaa hoitotyötä. Perioperatiivinen hoitotyö määritellään leikkaus- ja anestesiahoitajien tekemäksi leikkaus- ja toimenpidepotilaan hoitotyöksi.

Terveyspalveluita käyttävän väestön määrän ja ikärakenteen muutokset, ajankohtaiset lainsäädännölliset velvoitteet, kansainväliset ja kansalliset toimintaohjelmat edellyttävät tehokkaasti, taloudellisesti, turvallisesti ja joustavasti toimivia palveluita. Perioperatiivisille palveluille on ominaista äkillinen ja ympärivuorokautinen hoidon tarve, runsas resurssien tarve ja komplikaatioalttius. Perioperatiivisten palveluiden yhteiskunnallisten kustannusten hallitsemiseksi pyritään lisäämään hoidon tehokkuutta ja tuloksellisuutta muun muassa hoidon keskittämällä ja hoitoaikojen lyhentämällä. Perioperatiivista toimintaa toteutetaan tiimityönä yhden tai useamman erikoisalan toimintayksiköissä. Perioperatiivinen hoito on kajoavaa eli potilaan elimistön sisälle ulottuvaa. Toiminnassa korostuvat turvallisuuden ja aseptinen toiminnan vaatimukset sekä äkillisesti muuttuvien tilanteiden ja hoitoteknologian hallinta. Perioperatiivinen hoitotyö edellyttää erikoisosaamista. Tämän koulutuksen avulla hankittava erikoisosaaminen vastaa kansainvälisiin ja kansallisiin pätevyysvaatimuksiin NQF6 ja EQF6 tasolla.

Perioperatiivisen hoitotyön erikoistumisopintojen pääpaino on kliinisen hoitotyön osaamisessa. Koulutuksen aikana keskitytään potilaan hoidossa tarvittavan vaikuttavan, potilaslähtöisen ja turvallisen osaamisen hankkimiseen. Perioperatiivisen hoitotyön ammatilliset erikoistumisopinnot on tarkoitettu työelämässä toimivien henkilöiden tutkinnon jälkeisen osaamisen syventämiseen, päivittämiseen tai perioperatiivisessa hoitoympäristössä tarvittavan erityisosaamisen hankkimiseen. Opinnot ovat 30 opintopisteen laajuiset ja ne on mahdollista toteuttaa työn ohessa.

Erikoistumisopintojen opetussuunnitelman rakentamisessa on käytetty uusinta tutkimustietoa leikkaus- ja anestesiahoitajien ammatillisista pätevyysvaatimuksista, ajankohtaista suositusnäyttöä sekä alueellisten työelämäedustajien klinistä kokemusta.

Perioperatiivisen hoitotyön toimintaympäristö

Perioperatiivisen hoitotyön toimintaympäristöjä ovat leikkaus- ja anestesiaosastot, heräämöt, päiväkirurgiset yksiköt ja erilaiset toimenpidepoliklinikat. Osa yksiköistä ja osastoista hoitaa usean eri lääketieteen erikoisalan potilaita, esimerkiksi kirurgian, gynekologian, silmätautien ja neurologian. Osa osastoista on keskittänyt toimintansa yhdelle erikoisalalle. Näillä osastoilla tehdään usein erikoisalan vaativimpia toimenpiteitä. Päiväkirurgiset yksiköt ja toimenpidepoliklinikat vastaavat usein potilaan koko perioperatiivisesta hoitoprosessista. Perioperatiivisen hoitotyön toimintaympäristöissä on varauduttava kohtaamaan nopeasti muuttuvia ja kriittisiä tilanteita.

Turvallisuuteen perioperatiivisessa toimintaympäristössä vaikuttavat toiminnan invasiivisuus, hoitoympäristön teknisyys ja lääkehoitoon liittyvät tekijät. Potilaan kirurgiseen hoitoon liittyy suurentunut infektioiden riski, sillä toiminta on invasiivista eli kajoavaa, elimistön sisälle ulottuvaa. Perioperatiivisessa toimintaympäristössä hoitoon liittyviä infektioita ehkäistään muun muassa aseptisellä toiminnalla ja infektioiden järjestelmällisellä seurannalla. Leikkaus- ja anestesiaosastoilla ja heräämöissä käytetään pääsääntöisesti suonensisäistä lääkitystä, tämä lisää lääkehoitoon liittyviä riskejä ja komplikaatioiden mahdollisuutta. Toimintaympäristön teknisyys edellyttää laitteiston toiminnan tuntemista ja niiden käytön hallintaa sekä sähköturvallisuudesta huolehtimista. Röntgenlaitteiden käyttö edellyttää sädeturvakoulutusta, myös kaasuturvallisuudesta huolehtiminen kuuluu perioperatiivisen hoitajan tehtäviin. Perioperatiivisessa hoitotyössä päivän aikana usein toistuvat potilassiirrot, leikkausasentojen laitto, staattiset ja usein hankalat työasennot leikkauksissa, edellyttävät hyvää ergonomista työskentelyä.

Perioperatiivinen toiminta on tyypillisesti moniammatillista tiimityötä. Sairaanhoitajat, toimenpiteen suorittava lääkäri ja anestesia-lääkäri muodostavat kiinteän ryhmän, jossa kaikkien toiminta tähtää potilaan turvalliseen ja hyvään hoitoon. Osastoilla ja yksiköissä työskentelevät muut ammattiryhmät osallistuvat myös potilaan hoitoon ja sen järjestelyihin ja vastaavat omalta osaltaan toimintaympäristön turvallisuudesta.

Perioperatiivisen hoitotyön osaamisalueet nousevat hoitotyön yleisistä osaamisalueista, joihin perioperatiivisen hoitotyön toimintaympäristön erityispiirteet tuovat omat lisävaatimuksensa. Sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinto ei välttämättä anna valmiuksia työskennellä perioperatiivisessa hoitotyön toimintaympäristössä. Tämän vuoksi tarvitaan hyvää perehdyttämistä, työnopastusta ja perioperatiivisen hoitotyön kliinistä lisäkoulutusta.

Perioperatiivisen hoitotyön asiantuntijuus

Perioperatiivisen hoitotyön asiantuntijuus pohjautuu sekä monialaiseen että ammattialaspesifiin osaamiseen. Perioperatiivinen sairaanhoitaja on leikkaus- ja anestesiahoitotyön asiantuntija. Hän toteuttaa moniammatillisessa tiimissä yksilöllistä, turvallista ja laadullisesti korkeatasoista hoitoa. Eri rooleissaan; instrumentoivana, valvovana ja anestesia sairaanhoitajana, hän toimii itsenäisenä asiantuntijana ja potilaalle määrätyn lääketieteellisen hoidon toteuttajana. Hoitotyön asiantuntijuus rakentuu seuraavista osaamisalueista: auttaminen, opettaminen ja ohjaaminen, tarkkailutehtävä, tilannehallinta, hoitotoimien hallinta, laadunvarmistus ja työrooliin sekä viestintä ja vuorovaikutustaitoihin liittyvät toiminnot.

Perioperatiivisen hoitotyön osaamisalueet

Perioperatiivisen hoitotyön osaaminen perustuu hoitotyön yleiseen asiantuntijuuteen. Perioperatiivisen hoitotyön osaamisessa yhdistyvät hoitotieteellinen ja monitieteellinen tieto sekä taitava, eettisesti korkeatasoinen toiminta. Perioperatiivista hoitotyötä ohjaavat humanistiset arvot ja hoitotyön holistinen ihmiskäsitys. Siinä korostuvat potilaan yksilöllisyyden, yksityisyyden, integriteetin ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Keskeisiä perioperatiivisen hoitotyön periaatteita ovat turvallisuus, terveyskeskeisyys, yksilövastaisuus, perhekeskeisyys ja hoidon jatkuvuus.

Perioperatiivinen hoitotyö on pääosin tiimityöskentelyä. Moniammatillisessa tiimityöskentelyssä korostuvat erityisesti yhteistyö-, kommunikaatio- ja päätöksentekotaidot sekä dokumentointi. Leikkaus- ja anestesiahoitajan työrooleissa on yhteisiä hoitotyön toimintoja, kuten potilaan hoidon ja hoitoympäristön valmistelu, anestesia- ja lääkehoito, potilasohjaus ja hoidon dokumentointi sekä kommunikointi.

Leikkaushoitajien työssä korostuvat yhteisten osaamisalueiden lisäksi aseptiikka- ja turvallisuus osaaminen, komplikaatioitten ehkäisy, leikkaushoidon tekniikkaan ja leikkausasentoihin liittyvät osaamisvaatimukset. Leikkaushoitajan on tunnistettava sekä potilasta että leikkaustiimiä koskevia uhkaavia ja hengenvaarallisia tilanteita ja kyettävä itsenäiseen tilannearviointiin ja toimintaan. Anestesiahoitajan tärkeitä osaamisalueita ovat anestesia-, lääke-, kivun- ja nestehoidon lisäksi, anestesiaan liittyvän hoitoteknologian hallinta, potilaan elintoimintojen tarkkailu, tukeminen ja korvaaminen sekä potilaan ohjaaminen ja potilaan selviytymisen tukeminen. Perioperatiivisen hoitajan työ edellyttää vahvaa monitieteellistä osaamista, jota tämän koulutuksen avulla voidaan hankkia.

Perioperatiivisen asiantuntijuuden kasvuprosessi

Perioperatiivisen hoitajan tarvitseman osaamisen edellytyksenä ovat yleisten hoitotyön osaamisvaatimusten hallinta, laaja - alaiset ja edistyneet hoitotyön yleiset ja perioperatiivisen hoitotyön erityiset tiedot, joihin liittyvät teorioiden, keskeisten käsitteiden, menetelmien ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen ja arvioiminen. Erikoistumisopintojen aikana tavoitellaan tätä perioperatiivisissa hoitotyössä tarvittavaa erikoisosaamista. Koulutuksen aikana hankittava osaaminen ilmenee ammatillisten tehtäväalueiden hallintana ja kykyä käyttää soveltaen monitieteellistä ja monialaista tietoa perioperatiivisessa hoitotyössä sekä eettisenä toimintana.

Perioperatiivisen hoitotyön erikoistumisopinnot suorittanut hallitsee edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa, sekä kykyä soveltaa kriittisesti ja luovasti näyttöön perustuvaa tietoa monimutkaisten ja usein ennakoimattomien tilanteiden ratkaisemisessa. Hän kykenee johtamaan monimutkaisia ammatillisia toimia ja työskentelemään alan asiantuntijatehtävissä. Hän kykenee vastaamaan oman osaamisensa arvioinnin ja kehittämisen lisäksi yksittäisten henkilöiden ja ryhmien kehityksestä. Hänellä on valmius jatkuvaan oppimiseen. Hän osaa viestiä sujuvasti suullisesti ja kirjallisesti sekä oman alan että alan ulkopuoliselle yleisölle.

Erikoistumisopintojen kuvaus

Taulukko 1. Perioperatiivisen hoitotyön erikoistumisopintojen rakenne

Perioperatiivisen hoitotyön erikoistumisopinnot 30 op		
	Perioperatiivinen hoitotyö ja sen kehittäminen 10 op Lääketieteelliset ja monitieteelliset opinnot 5 op Näyttöön perustuva perioperatiivisen hoitotyön kehittäminen harjoitteluympäristössä 15 op	

Erikoistumisopintojen toteutus

Perioperatiivisen hoitotyön tieto- ja taitoperustan laajentaminen toteutuu kontaktiopetuksen, verkko- ja työpajatyöskentelyn keinoin. Erikoistumisopinnoissa oppiminen pohjautuu tutkivaan oppimiseen ja jaettuun asiantuntijuuteen. Erikoistumisopiskelijan on tärkeää opinnoissaan hyödyntää myös oman työyhteisönsä kollegojen verkostoa.

Työelämälähtöinen kehittämistehtävä

- kehittämiskohteen määrittäminen
- ohjattu tiedonhaku kehittämistehtävän toteuttamiseksi
- harjoittelussa ja projektiryhmässä työskentely
- kehittämisprojektin tuotoksen hyväksyttäminen kehittämisympäristössä
- kehittämisprojektin tuotosten julkistaminen
- kehittämisprojektin ja sen tuotosten arviointi

Ohjattu harjoittelu perioperatiivisen hoitotyön toimintaympäristössä on olennainen osa erikoistumisopiskelijan osaamisen kehittymistä.

Arviointi

Perioperatiivisen hoitotyön erikoistumisopintojen arviointi tukee opiskelijan ammatillista kehittymistä. Sen avulla opiskelijaa kannustetaan ja motivoidaan itseohjautuvuuteen ja asettamaan omalle oppimiselleen tavoitteita.

1. vuosi

OP	OPINNOT	
P010	PERIOPERATIIVISEN HOITOTYÖN ERIKOISTUMISOPINNOT	
P0068	Perioperatiivinen hoitotyö ja sen kehittäminen	10
P0069	Lääketieteelliset ja monitieteelliset opinnot	5
P0070	Näyttöön perustuva perioperatiivisen hoitotyön kehittäminen harjoitteluympäristössä	15
		0

P010 PERIOPERATIIVISEN HOITOTYÖN ERIKOISTUMISOPINNOT, 30 op

P0068 Perioperatiivinen hoitotyö ja sen kehittäminen, 10 op

Opiskelija osaa:

- kriittisesti arvioida omaa ammatillista kehittymistään ja tiedostaa omat vahvuutensa ja kehittämishaasteensa sekä asettaa realistiset ja kehittymistä tukevat tavoitteet oppimiselleen
- työskennellä vastuullisesti ryhmässä
- toimia perioperatiivisen hoitotyön arvojen ja periaatteiden mukaisesti
- tuntee perioperatiivista hoitotyötä koskevan lainsäädännön
- hankkia ja soveltaa alan tietoa sekä kykenee kokonaisuuksien hahmottamiseen ja kriittiseen tiedon arviointiin
- käyttää asiantuntevasti perioperatiivisen hoitotyön käsitteitä työssään
- valmistella potilaan leikkaukseen, turvallisuuden ja yksilöllisyyden huomioiden
- laite-, sähkö-, kaasun- ja sädeturvallisuuteen liittyvät lait, asetukset ja käyttöön liittyvät varotoimet ja varmistaa potilaan turvallisen hoidon
- hoitaa potilasta potilaslähtöisesti, kokonaisvaltaisesti, sujuvasti ja turvallisesti leikkauksen aikana
- tarkkailla ja tulkita potilaan tilaa ja kykenee nopeaan päätöksentekoon nopeasti muuttuvissa ja kriittisissä tilanteissa
- dokumentoida ja raportoida lakien ja asetusten vaatimalla tavalla
- ohjata ja opastaa potilaita, työtovereita ja opiskelijoita tuloksellisesti
- arvioida ja kehittää perioperatiivisen hoitotyötä ja tuntee laaduntarkkailun välineitä

Opintojakson sisältö:

- asiantuntijuus ja sen kehittyminen: atk-taidot, tiedonhakutaidot, prosessikirjoittaminen, verkko-oppimisen strategiat ja työkalut, asiantuntijuusmalli, tiimityöskentelytaidot, kehittämismenetelmät
- kliininen perioperatiivinen hoitotyö: aseptinen toiminta, turvallisuus ja riskien hallinta, ergonomia, dokumentointi, ohjaaminen ja opettaminen, hoitotyön teknologia, leikkaushoidon tekniikka, leikkausasennot, äkillisten tilanteiden hallinta
- perioperatiivisen hoitotyön laadun kehittäminen: arvot, perioperatiivisen hoitotyön eettiset valinnat ja säätelyjärjestelmät, laadun kehittämisen prosessit ja työkalut

P0069 Lääketieteelliset ja monitieteelliset opinnot, 5 op

Opiskelija osaa:

- infektioiden torjunnan perusteet ja soveltaa niitä työskentelyynsä
- toteuttaa lääke-, neste- ja kivunhoitoa turvallisesti ja tuloksellisesti
- tarkkailla ja tulkita potilaan tilaa ennen anestesiaa, sen aikana ja sen jälkeen sekä toimia asianmukaisesti ja tuloksellisesti keräämänsä informaation pohjalta
- käsitellä kudoksia ja avustaa leikkauksissa käyttäen omaksumiaan kirurgian, anatomian ja fysiologian tietoja hyväkseen

Opintojakson sisältö:

- mikrobiologia ja infektioiden torjunta
- anestesiologia (anestesiologinen fysiologia ja farmakologia, verensiirto ja komponenttiterapia, lääke-, neste- ja anestesia- ja kivunhoito)
- kirurgia (kirurginen anatomia ja kudosten käsittely, erilaiset kirurgiset tekniikat, täyhystys ja avokirurgia)

P0070 Näyttöön perustuva perioperatiivisen hoitotyön kehittäminen harjoitteluympäristössä, 15 op

Opiskelija osaa:

- tutkimus- ja kehitystoiminnan perusteet ja menetelmiä
- toimia vastuullisesti yhteistyössä työelämän yhteistyökumppaneiden kanssa

- toimia aloitteellisesti ja tuloksellisesti viedä kehittämistehtäväänsä eteenpäin ja vastata sen valmistumisesta
- esittää kehittämistehtävänsä prosessin ja tuloksen selkeästi suullisesti ja kirjallisesti
- soveltaa ja arvioida kriittisesti perioperatiivisen hoitotyön tietojaan toiminnassaan
- tehdä päätöksiä osoittaen perioperatiivisen hoitotyön hyvää kliinistä osaamista
- tehdä päätöksiä monimutkaisissa tai ennakoimattomissa tilanteissa ja perustella ja arvioida kriittisesti ammatillista päätöksentekoaan
- toimia työryhmän/tiimin vastuullisena jäsenenä

Opintojakson sisältö:

- työskentely tai harjoittelu anestesia- ja leikkausosastolla tai päiväkirurgiassa
- kehittämistyö harjoitteluympäristössä.